

Seksueel gedrag en middelengebruik; het effect van alcohol en drugsgebruik op seksueel gedrag bij alcohol- en drugsverslaafden

Gepubliceerd: 21-12-2015 Laatste bijgewerkt: 19-04-2024

Te achterhalen of patiënten verslaafd aan alcohol, cannabis, opiaten, cocaïne, amfetamine, of GHB een associatie zien tussen het gebruik van hun voorkeursmiddel en seksuele gedrag. Daarbij wordt gekeken naar de subjectief beleefde associatie tussen...

Ethische beoordeling	Goedgekeurd WMO
Status	Werving gestopt
Type aandoening	Overige aandoening
Onderzoekstype	Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Samenvatting

ID

NL-OMON42325

Bron

ToetsingOnline

Verkorte titel

Seksueel gedrag en middelengebruik

Aandoening

- Overige aandoening

Synoniemen aandoening

middelen misbruik, verslaving

Aandoening

verslaving

Betreft onderzoek met

Mensen

Ondersteuning

Primaire sponsor: Verslavingszorg Noord-Nederland (Eelde)

Overige ondersteuning: Het onderzoek wordt gefinancierd door de instelling (Verslavingszorg Noord Nederland)

Onderzoeksproduct en/of interventie

Trefwoord: middelen misbruik, seks, seksueel gedrag, verslaving

Uitkomstmaten

Primaire uitkomstmaten

Ter beantwoording van de primaire onderzoeksvraag is de primaire uitkomstmaat de subjectief weergegeven veranderingen van seksueel functioneren onder invloed van een middel. Seksueel functioneren wordt geoperationaliseerd als alle vormen van seksuele ervaringen waaronder seksuele gevoelens, seksuele fantasieën, seksuele opwinding, seksueel plezier, seksuele handelingen en seksuele prestaties.

Ter beantwoording van vraagstelling nummer 6 (zie onderzoeksprotocol) is de primaire uitkomstmaat de aard en inhoud van seksueel gedrag over de afgelopen 6 maanden. Seksueel gedrag wordt geoperationaliseerd als seksuele ervaring (ervaring met het hebben van seks), aantal sekspartners, seksfrequentie, seksuele ervaring met seksegenoten, masturbatie, pornogebruik, seks op en via internet, beoordeling huidige seksuele functioneren, seksuele motivatie en seksuele satisfactie.

Secundaire uitkomstmaten

Een secundaire uitkomstmaat is of er sprake is van een positieve verandering, c.q. een negatieve verandering in seksueel gedrag. Dit wordt gemeten door

middel van de vragen over seksueel gedrag onder invloed van het voorkeursmiddel van de patiënt. Er worden zowel vragen gesteld over een positieve verandering van verschillende aspecten van seksueel gedrag als een negatieve verandering. Secundaire uitkomstmaten zijn eveneens de ervaren relaties (positief, negatief) tussen seksueel gedrag en het gebruik van bepaalde middelen. Daarnaast verwachten we een verschil in seksueel gedrag tussen de verschillende groepen middelen, afhankelijk van de ernst van de verslaving. Bij een hoge ernst verwachten we minder seksueel gedrag. Tevens wordt een verschil verwacht in seksueel gedrag tussen mannen en vrouwen, en tussen verschillende leeftijdsgroepen. Ook is een secundaire uitkomstmaat het verschil in seksueel gedrag tussen een verslaafde populatie en een algemene populatie (door de resultaten van deze studie te vergelijken met de studie van de Graaf (2012).

Toelichting onderzoek

Achtergrond van het onderzoek

Alcohol en drugs worden vaak geassocieerd met seks. Met name de film- en muzikwereld speelt hier op in. Van verschillende middelen is bekend dat zij van invloed zijn op het seksuele gedrag en functioneren. Zo is bekend dat een lage dosis alcohol en cannabis seksuele remmingen vermindert, terwijl een hogere dosis van deze middelen een negatieve uitwerking heeft op het seksuele functioneren. Bij incidenteel gebruik van cocaine kan de duur van de seksuele opwindning verlengd worden omdat het langer duurt voordat een orgasme optreedt. Het gebruik van amfetamine heeft hetzelfde effect op het seksuele functioneren. Opvallend is dat veel onderzoek naar seksueel gedrag en middelengebruik bij een algemene populatie heeft plaatsgevonden. Weinig is bekend van het seksuele gedrag en de relatie met middelengebruik bij een verslaafde populatie. Wetenschappelijk onderzoek dat gedaan wordt naar seksueel gedrag en verslaving richt zich met name op risicovol seksueel gedrag. Dit is opvallend te noemen omdat in de klinische praktijk de link tussen middelengebruik en seksueel gedrag regelmatig voorkomt. Er zijn patiënten die aangeven dat zij een sterke relatie ervaren tussen hun middelengebruik en seksuele gedrag. Zonder aandacht

hiervoor is het voor deze patiënten moeilijk om controle te krijgen op hun verslaving. Wanneer er echter wel aandacht voor is, is het nu nog moeilijk te bepalen wat voor behandeladviezen te geven. Zonder een duidelijke wetenschappelijke verklaring voor de link tussen middelengebruik en seksueel gedrag bij verslaafden kan er geen goed behandelbeleid bepaald worden.

Doel van het onderzoek

Te achterhalen of patiënten verslaafd aan alcohol, cannabis, opiaten, cocaïne, amfetamine, of GHB een associatie zien tussen het gebruik van hun voorkeursmiddel en seksuele gedrag. Daarbij wordt gekeken naar de subjectief beleefde associatie tussen gebruik en seksueel functioneren en het seksuele gedrag van de verslaafde los van het gebruik van het middel.

Onderzoeksopzet

Het betreft een cross-sectioneel, observationeel onderzoek, met ook verzameling van kwalitatieve data, waarbij gebruik gemaakt wordt van een vragenlijst over seksueel gedrag en middelengebruik. De vragenlijst is ontwikkeld voor dit onderzoek, waarbij de vragenlijst die Rawson et al. (2002) gebruikt hebben als uitgangspunt gebruikt is. Rawson et al. (2002) hebben een goede eerste versie weten te creëren. De vragen die zij gebruikt hebben, zijn o.a. aangevuld met vragen uit het onderzoek van De Graaf (2012) (zie *Methode*).

Omdat er gebruik gemaakt wordt van een nieuw ontwikkelde vragenlijst, dient allereerst de betrouwbaarheid van het instrument bepaald te worden. Dit is dan ook de reden dat onderhavig onderzoek gefaseerd opgebouwd is. De eerste fase van het onderzoek betreft een studie ten behoeve van het onderzoeken van de betrouwbaarheid van de vragenlijst. Dit onderzoek zal een steekproefomvang van minimaal 20 personen hebben. De selectie van de 20 personen zal a-select zijn en gestratificeerd met betrekking tot de 3 hoofdgroepen (uppers, downers, alcohol). Uitgaande van een goede (test-hertest) betrouwbaarheid zal het onderzoek zich vervolgen (fase 2) ten behoeve van het beantwoorden van de onderzoeksvragen.

De vragenlijst wordt afgenomen bij patiënten die in zorg zijn bij Verslavingszorg Noord Nederland, waarbij sprake is van problematisch middelengebruik (vastgesteld met de MATE (Meten van Addicties voor Triage en Evaluatie (Schippers, Broekman, Buchholz, 2011) en waarbij hun primaire probleemmiddel alcohol, cannabis, cocaïne, amfetamine, opiaten of GHB is. Na het intakegesprek wordt een patiënt gevraagd of hij wil deelnemen aan wetenschappelijk onderzoek. Mocht de patiënt aangeven hiervoor open te staan, zal hij vervolgens een gesprek krijgen met de hoofdonderzoeker waarin het onderwerp en doel en de procedure van de studie uitgelegd zal worden.

In de eerste fase van de studie dient de proefpersoon op twee momenten de

vragenlijst *middelengebruik en seksueel gedrag* in te vullen. Moment een is de datum waarop de respondent de vragenlijst voor de eerste maal invult, moment twee is vier weken later.

In de tweede fase van de studie dient de respondent de vragenlijst *middelengebruik en seksueel gedrag* eenmalig in te vullen. Het is mogelijk de vragenlijst in te vullen in het bijzijn van de onderzoeker of online via een beveiligde omgeving

Inschatting van belasting en risico

Proefpersonen dienen een tweetal vragenlijsten, met een totaal van 53 vragen, in te vullen. Ze kunnen te allen tijde stoppen met deelname.

Contactpersonen

Publiek

Verslavingszorg Noord-Nederland (Eelde)

Canadalaan 1
Groningen 9728 EA
NL

Wetenschappelijk

Verslavingszorg Noord-Nederland (Eelde)

Canadalaan 1
Groningen 9728 EA
NL

Locaties

Landen waar het onderzoek wordt uitgevoerd

Netherlands

Deelname eisen

Leeftijd

Volwassenen (18-64 jaar)
65 jaar en ouder

Belangrijkste voorwaarden om deel te mogen nemen (Inclusiecriteria)

- afhankelijkheid of misbruik van een middel (alcohol, cannabis, opiaten (heroïne/methadon), cocaïne, amfetamine, GHB)
- leeftijd: 23 jaar en ouder
- abstinente van het middel ten tijde van invullen van de vragenlijst

Belangrijkste redenen om niet deel te kunnen nemen (Exclusiecriteria)

- langer dan een half jaar abstinente van het voorkeursmiddel
- gebruik van een andere categorie middelen naast het primaire probleemmiddel (bijv. een *upper* gebruiken wanneer een *downer* het primaire probleemmiddel is en vice versa)
- psychotische episode in de afgelopen maand
- suicidaliteit in de afgelopen maand
- beperkte kennis van de Nederlandse taal
- gedragsverslaving (gokken, gamen, seks)

Onderzoeksopzet

Opzet

Type: Observationeel onderzoek, zonder invasieve metingen

Blinding: Open / niet geblindeerd

Controle: Geen controle groep

Doel: Diagnostiek

Deelname

Nederland

Status: Werving gestopt

(Verwachte) startdatum: 23-12-2015

Aantal proefpersonen: 234

Type:

Werkelijke startdatum

Ethische beoordeling

Goedgekeurd WMO

Datum:

21-12-2015

Soort:

Eerste indiening

Toetsingscommissie:

METC Universitair Medisch Centrum Groningen (Groningen)

Registraties

Opgevolgd door onderstaande (mogelijk meer actuele) registratie

Geen registraties gevonden.

Andere (mogelijk minder actuele) registraties in dit register

Geen registraties gevonden.

In overige registers

Register

CCMO

ID

NL53107.042.15